



## **Aleš Houra: A contrastive study of the Czech translation equivalents of the pragmatic markers *now* and *well* in electronic parallel texts**

Magisterská diplomová práce, Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK Praha, květen 2014.

Posudek vedoucího práce

Diplomová práce Aleše Houry se zabývá poměrně spletitou problematikou částic *now* a *well* s pragmatickou funkcí v textu. Obě tato slova jsou známým překladatelským oříškem, tím spíše, že jde o částice víceznačné a frekventované. Cílem práce je kontrastovat paralelní anglicko-české texty a shromáždit dostatečný vzorek obou částic a jejich českých překladových ekvivalentů k jejich rozboru. Tomu předchází zevrubná teoretická část (kap.2), v níž autor shromažďuje názory a postřehy celé řady autorů, počínaje Dwightem Bolingerem až po Stiga Johanssona. Zaměřuje se na význam a funkci těchto částic a prezentuje přehledy klíčových autorů o jejich užití a funkcích (Aijmer – *now*, Blakemore – *well*) a konstatuje některé společné rysy obou částic (2.2.2.4). Zároveň rekapituluje dosavadní kontrastivní studie z této oblasti (Johansson, Aijmer, Simon-Vandenberg). Je nutno říci, že diplomand vyhledal mnoho pramenů nad rámec doporučené literatury.

Kap. 3, vlastní výzkumná část (která má mimochodem dvojnásobný rozsah oproti teoretické části), nejprve popisuje projekt a metodologii (3.1). Zde autor rozšířil původní zadání o dva zajímavé aspekty. Za prvé se při sestavování vzorku výskytů *now* a *well* v předepsaném rozsahu samostatně rozhodl pro dva kroky. Omezil zkoumané výskyty na částice vyskytující se ve větě iniciálně (prototypická pozice pro pragmatické funkce) a místo aby zkoumal tyto částice izolovaně, zaměřil se na nejčastější kolokační sekvence, v nichž se vykytují (12 podskupin ve složení částice *now*-kolokát a 11 podskupin částice *well*-kolokát). Tím vlastně zjemnil analýzu ekvivalentů v tom smyslu, že rozbořem mohl ukázat, zda jsou zjištěné české ekvivalenty vázány na bezprostřední kolokační okolí částic či nikoli (např. zda *well*, *if* má oproti *well*, *look* specifické ekvivalenty či nikoli). Tento krok ovšem zkomplikoval sestavování vzorků obou částic, protože snaha zachovat kolokační sekvence a snaha o náhodný výběr se pochopitelně střetávají. Toho si je autor vědom. Za druhé v diskuzi výsledků konfrontoval soubor ekvivalentů, k nimž v rozboru dospěl, s ekvivalenty uváděnými v současnosti možná největším anglicko-českým elektronickým slovníkem Lingea a demonstroval tím i možný praktický význam své studie. Škoda, že tento krok není avizován a zdůvodněn v popisu projektu (a ostatně ani v 1 Introduction).

Rozbor (3.2) je pojat a řazen podle kolokačních skupin – autor popisuje ekvivalenty z hlediska distribuce, funkce a sémantiky a s použitím paralelních korpusových příkladů. Výsledky jsou souhrnně prezentovány pro každou částice v oddílech 2.3 (resp. 2.3.1 a 2,3,2). Vyplývá z nich, že okruh ekvivalentů *now* je mimořádně široký – 32 různých způsobů překladu, nepočítaje nejčastější formu, totiž absenci ekvivalentu v českém textu. Ještě bohatší rejstřík ekvivalentů objevil autor u *well* (36) – kromě absence, které je zde až druhou nejčastější formou překladu. Autor tak mohl ukázat na ekvivalenty, které jsou absolutně nejčastější, ekvivalenty vyskytující se ve více skupinách nebo pouze v jedné z nich a konečně na ekvivalenty, které jsou společné jak pro částici *now* tak *well*. K tomu připojil rozbor funkce a sémantiky částic (s přehlednutím ke kolokačním sekvencím) a zakončil ho srovnáním s ekvivalenty uvedenými ve slovníku Lingea.



Celkově lze říci, že práce je strukturována logicky a přehledně a dává smysl. Text je vesměs zpracován velmi pečlivě, autor věnoval jednotlivým částem a aspektům velkou pozornost (barevný tisk u ekvivalentů mi nicméně připadá zbytečný). Vzhledem k tomu, že průběžně spolupracoval se školitelem, většina hlavních námitek byla odstraněna. Přesto bych zmínil pár věcí: především lépe a pečlivě měla být zpracována bibliografie (References) – objevují se v ní chyby a nejednotné uvádění publikací (např. nakl. Benjamins značeno třemi různými způsoby: viz Aijmer, Bulcaen?, Carlson; Bulcaen – zcela chybný údaj atd.). Některá koncepční rozhodnutí (rozšíření požadovaného počtu 200 dokladů na 212) jsou trochu sporná a uváděné důvody pro ně trochu zašmodrchané. Autor by měl být občas možná trochu kritičtější k adekvátnosti překladatelských řešení. Rozbor bych si v některých částech dovedl představit vypointovanější, někde je příliš dlouhý a zbytečně práci prodlužují a podstatná zjištění se pak ztrácejí. Ze srovnání s Lingeou nejsou na první pohled patrně kvantitativní rozdíly. Ačkoli celková jazyková úroveň je velice dobrá, tu a tam se při psaní projevuje autorova jistá nezkušenost stylistická - kromě občasných jazykových chyb (s. 3 Müller ... concludes saying > by saying; s. 22 Schiffrin ....., who point out >poinjts out) vykukují místy autorovy písařské zlozvyky, ač jsme s nimi srdnatě bojovali. Jde o značné nadužívání některých slov - autor by měl složit nezrušitelný slib, že již v životě nepoužije slovo „furthermore“ a některá další. V diskusi bych rád slyšel, co míní tvrzením (str. 86), že angličtina nezná kategorii particles.

Závěr: Přes uvedené námítka považuji práci za zdařilou. S autorem se spolupracovalo dobře a zároveň projevil vhodnou míru samostatnosti při sestavování projektu a jeho řešení a svědomitost při jeho zpracování. Prokázal přitom nade vše pochybnost dobré teoretické znalostí i schopnost koncipovat výzkum, dovést ho do zdárného konce a dobrat se původních, teoreticky i prakticky zajímavých výsledků. Práci doporučuji k obhajobě a v závislosti na jejím průběhu navrhuji hodnocení „velmi dobrý“ až „výborný“.

V Praze dne 15.5. 2014

prof. PhDr. Aleš Klégr